

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrti leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristo- no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Koroñji v Stica - vi hiši št. 10 II. nadst.

Rekopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

Zemljiški davek v deželah avstrijskih.

Po najnovejših merah se je pokazalo, kar je naravno, da imajo dežele drugo število njiv, senošet, vrtov, pašnikov, planin in gozdov v primeri s starim katastrom od leta 1844. In teh mer je razvidno, da so se zemljišča zdajto boljše in nekaterih deželah. Boljše zemljišče pa daja tudi več dohodkov, in po razmeri dohodkov se mora uravnati tudi davek. Krivično bi pač bilo, da bi kmet s slabim zemljiščem enak davek plačeval kakor kmet, ki ima rodovitna in boljše zemljišča. Kjer so tedaj kmetje od stare mere sem svoja zemljišča pridno obdelovali, izdelovali in predelovali, tam so se tudi zemljišča za veliko njiv ali oralov boljše. Med dežele, ki so si svoja zemljišča spremenila na boljše, spadajo zlasti tudi Gornja Avstrija, Gornje avstrijski kmetje so že naprej vedeli, da bodo morali plačevati več davkov v prihodnje.

Za uravnanje ali določbo zemljiških davkov po najnovejših merah je skrbela posebna komisija, ki se osrednja ali glavna komisija imenuje in šteje 2 tretjini udov iz drž. zbora in eno tretjino vladnih udov. Izvoljena je bila še pod prejšnjo vlado, tedaj iz srede ustavovercev, in ni dolgo, kar je izvršila svoj težavni posel.

Pokazalo se je, da ima Gornja Avstrija 9850 oralov njiv 38.603 oralov senošet, 18.765 oralov vrtov in 14.193 oralov gozdov več kot po stari meri.

Pašnikov in planin pa ima ta dežela za 50.657 oralov manj. In takó je natanko razmerjeno, koliko oralov ima vsaka dežela te ali one vrste zemljišč več ali manj. Vsled nove cenitve se je davek povisal Gornji Avstriji za 608.000 gl. ali okoli 27 1/2 gl. na vsakih 100 gl. Štajerski deželi je davek porasel za 434.000 gl. ali 21 1/4 gl. 0/0. Dolnji Avstriji za 782.000 gl. skupaj ali za 20 3/4 od sto gl.

Tak povisek se zdi tem deželam vendar proster, dasi so se že nekaj pogodili za znižanje. V občje je mišljenje, da je osrednja komisija pravično razsojevala novo odmerjeni davek. Pomislitje, da je sicer stari kataster od leta 1844; ali davki so se plačevali po cenitvah, ki so se še pred odpravljenjem robote vršile v Dolnji Avstriji že l. 1827, na Štajerskem l. 1830 in v Gornji Avstriji l. 1833! Kaka sprememba odtakrat! Ali nemir je vendar nastal v dotičnih deželah med kmeti. V zgornji Štajerski in sosebno v Gornji Avstriji so se začeli kmetje posvetovati in zbirati, kakó bi cenitev osrednje komisije zvrgli.

Kar niso sami nezadovoljni, jih pa ustavoverci dražijo in hujskajo, samo da bi kmetje krivo mislili o sedanjí vladi in o konservativnih domačih poslancih, kakor nam je to povedal tudi naš zadnji dopis z Dunaja. Ustavovercem je vsak pomoček svet, samo če jim je mogoče laži raztrositi o voditeljih notranje politike in državnozbornske, sedaj utrjene večine.

Ustavoverci so sami zakrivilí. če se kmetom zares kaka krivica godi. Ti širokoustneži, ki so o božičnih praznikih svoje liste polnili samo z zdražbami, se prej za kmeta nikdar zmenili niso, in jim tudi zdaj zanj nič mar ni, ker s hujskanjem, kakor da bi kmetom polajšeb želeli, delajo samo za svoje gospodarstvo in prejšnjo gospodovalnost. Avtonomisti so edini pokazali, da so jim zares na srcu tudi kmečka reve, ko so ondau resno prašali vladó, kaj hoče storiti za poboljšanje kmetijstva. Avtonomisti edini se bodo tudi potegnili, da se tarife za zemljiški davek znižajo kolikor mogoče, kakor je centralna komisija v zadnji seji sama sklenila poročati vladi, naj vsako ostrino pri vcenitvah odpravi, da se ne zgodi nobeni deželi krivica. — Naj konečno še povemo, da ima naša Primorska po novi meri 15.673 oralov senošet, 18.173 oralov vrtov in 88.652 oralov gozdov več, nego po stari meri; njiv pa ima za 64.965 oralov in pašnikov, s planinami 123.570 oralov manj, nego prej. Goriška in Gradiška je imela dosedanjšega davka za 354.000 gl.; po novem pa za 375.000 gl., tedaj več za 21.000 gl. nego prej, ali za 5 gl. in 96 kr. več na vsakih sto gl. nego prej.

Država.

Za slov. ljudstvo, sosebno na kmetih, priredil Mostosoleki F. Z.

Vvod.

Sledeče razpravice niso pisane v drugem namenu nego v tem, da bi med prostim ljudstvom razširile nekoliko v sedanjih časih tako potrebnega državo- znanstva z naravnoznanstvenega stališča. Ker pa je prostor, tedniku odločen, le skromen in mora rabiti mnogim namenom; očitno je, da odpadajo vsi oni dodatki, ki služijo v večja pojašnjevanja in dokazovanja. Tudi bodemo gledali na to, da bode beseda, kolikor se more strinjati z znanstveno strogostjo, vsem umevna, toraj domača.

Kdor je kaj živel na deželi, ta se je gotovo prepričal — osobito o volitvah — kako so se tu pa tam temni pojmi o državi in dotičnih stvarih. Današnji časi pa terjajo veledno, da je človek ko državljan kaj več nego mrtva mašina, ktero premeščavajo in poljubno uporabljajo. Kdor je o državstvu kaj več poudčen, o tem smemo trditi, da se bode tudi kaj več zanimal o prilikah in stvarih, ki se tičejo države in občine. Tak zna razločevati tudi kričaje in sebičneže od pravih za blagor v resnici vnetih vodnikov, kterim zaupa, in toraj pravo zadene. Pisec teh vrtic trdil bi celó, da je mera politične in sploh državljanske zrelosti tem večja ali največja, čim bližje je jednoglasnosti, denimo, pri volitvah število jednemu izmed 2 kandidatov oddanih glasov, ali kjer je izvoljenec jednoglasno izbran. Strankarstvo in toraj cepljenje smemo smatrati tedaj kot gotovo žalostno znamenje ali pol. nevednosti ali dobičkarije in strasti.

Ker je država združba mnogih, da skupno in pod vodstvom največje oblasti svoje namene dosežejo, teh gotovo drugače uresničiti ne morejo, nego po umnem medsebojnem sodelovanju, to je tako, da se ta 2 faktorja drug drugemu podpirata. Oba pa imata vsled neke bodisi zgodovinske pogodbe ali drugega zgodovinskega dogodka svoje pravice in dolžnosti. Tedaj je belodano, da ima podanik ali podložnik te razmere dobro znati v svoj in svojih sodržavljanih prid; sicer, nameč akc ni še doleten državljan, mora to nevednost drago plačati. Vsaka vlada v kterej koli državi želi, kolikor moči, imeti in ohraniti si prosto in mogočno roko; pripeti se celó, da se poljubno zaletava v ljudstvene pravice. Kako tedaj? Na drugej plati bi pa tudi — v občje vzeto — ne bilo toliko lenih tožb o visokosti državnih davkov, ki izvirajo večinoma iz neodpravljlivo potrebe ali sile vladajočih okoljstvin, ko bi bilo jasno na vse strani dotično položje ali razmerje reči tem toživcem, ki marsikdaj s tem le svojo netvornost zakrivajo in zagovarjajo. Da je kdo res prepričan o potrebi dotičnih davščin, ne bode le tožil zaradi tega in pokladal rok križem; ona prepričba ga bode mariveč naganjala, da napne vse svoje moči po razmerji vladajočih, a neodpravljlivih neugodnosti. Ves svet se je čudil Francozom, ko so svoječasno tako hitro spravili in odšteli milijarde gladovno čakajočemu Prusu.

Marsikak drug narod bila bi enaka oddatev moralno oslabila in spravila na beraško palico. Francozi so pa vse žile napeli, in opomogli so si zopet. Tedaj ima se v takih in enakih slučajih uresničiti: Sila kola lomí —. Nadajte. Le zavedni in poudčeni državljani morejo soditi dejanja svojih poslancev. Nezavedni jih ne znajo ocenjati, pa tudi paziti ne morejo na nje. Ali ne segajo tako reči v bistvo ali jedro državljanskega življenja?

Mnoge so koristi, ki jih ponuja državo- znanstvo, kterih pa tukaj navajati ne moremo; bodisi, ker so same po sebi jasne, bodisi ker nam tega prostor in kratkoča ne dopuščati. Sledeče razpravice pridejo morda na hvalo tudi zaradi tega, ker se te stvari po časopisih zmerom omenjajo, pa ne morejo razlagati. Kako bode toraj v teh rečeh nepodučen bralec časopise razumeval in njih nauke v svoj prid obračal! Tudi je znano, da se bralci, ki imajo slabe pojme v dotičnih stvarih, časopisov kmalu naveličajo.

Razpravljali pa bomo poglavitne te reči, ki so: Naturni stan, potreba države, nje začetek, namen, obsejke državne oblasti, največja oblast, mnogotere obsejke držav, o najboljši državi, o predstavitelj in po-

manjkljivosti raznih ustav, monarhija, aristokracija, demokracija: neomejena m., omejena m., — despotija, teokracija, stanovna ustava, reprezentativna u., — ljudovlada — državna vlada, splošna vladna prava, posebna prava itd. in njih razlaga. Vide dr. Dres — dr. Dostal — Feuerb. Mitterm.

Goriškim srednješolcem.

Dopis iz Gorice v zadnji št. „Soče“ od „izpitanega gimnazijca“ smo prav radi priobčili nespremenjen, da razvidimo, kako mišljenje gošje gimnazijci sami o sebi in o razmerah učiteljstva in proti učiteljstvu. Mi štejemó take izjave med občje mnenje gimnazijalcev, in ker je življenje realskih učencev bistveno enako, nam velja tak popis za mišljenje srednješolcev v občje. Zato odgovarjamo prijazno in prijateljsko skupno našim srednješolcem.

Omenjeni dopisnik so pritožuje zaradi neko- legijalnosti gimnazijskih profesorjev in izvaja odtod v občje premrtvo življenje gimnazijskih učencev. Goriška gimnazija je imela tudi v prejšnjih dobah mnogo rojenih in po duhu nemških profesorjev, in so delovali različno na duh učencev, kakor niso gotovo vsi enaki tudi zdaj.

Različni so pa tudi profesorji slovenske krvi. Ti in oni se razlikujejo v odgojevanji pravega gimnazijskega duha; ti in oni hočejo v občje biti pravi dobrotniki mladini. Med temi in onimi se nahajajo taki, ki dobrodejno pravi duh vzbujajo še čez meje svoje predmeta. Mnogi se spominjajo, da si gimnazijalec ne zna še pomagati, da bi se utegnil previdno sukati pri učenju mnogovrstnih predmetov. Zato dajajo dobre svete, kakó naj si učenci nauke utrjujejo in zunaj šolskih ur širijo. Druga vrsta je pa tudi takih, ki se obnašajo, kakor da bi bil gimnazijalec že samostojen človek za mišljenje in izbiranje primernih knjig. Kjer se profesorji obnašajo, kakor da bi učencev poznal že vse psihologične zakone za primerno duševno delovanje in vso dotično literaturo za pravo duševno hrano, tam utegne tudi nezaveden učenec čutiti, da mu niso učenci pri rokah, kakor bi on želel.

V takih primerah se učencu hudó zdi, da ga učenci na najmenitnišo stran zanemarjajo. Za ta del naj jim učenec očita nekolegijalnost, če hoče enake opustljivosti takó krstiti; druge kolegijske, dragi prijatelji, zahtevati je pa odveč. Učitelji imajo svoja leta, svoje skušnje in svoje mišljenje in vsled teh lastnosti tudi — svoje kolege. Similis similibus gaudet, in gimnazijalec naj bo prvi kolega zopet gimnazijalcu. Tudi na visokih šolah dijaki ne uživajo druge vrste kolegijske od strani svojih učiteljev, kakor da tudi ti poleg določenih predmetov še posebe svetujejo — ali ne svetujejo, — kakó imajo dijaki te predmete sprejemati z največim dobičkom.

Tudi na visokih šolah re nahajamo, da bi profesorji sodelovali pri veselicah z učenci; udeležujejo se veselíc, kedar jih napravijo — dijaki sami!

Pa saj še dobro ni, da bi učenik sodeloval z učencem. Vsak se suka najnaravnije v svojem krogu; in takó je najprimerniše, da delujejo srednješolci sami med seboj in njih učitelji zopet sami med seboj, kakor je njim drago in prav.

Omenjeni dopisnik pravi, da zaradi nekolegijalnosti profesorjev hodijo gimnazijci vsak svojo pot, in se pridružujejo na svoj dobiček meščanskim družinam. Tukaj je nekaj gnjilega med učenci samimi. Mala mesta imajo dobro stran, da si učenci mirno svoj duh širijo in bistrijo z marljivim učenjem; imajo pa ista mesta tudi slabo stran; da je v njih premalo družin, v katerih bi utegnil gimnazijec primerno v domačem krogu svoj duh kazati in krepcati. Da učenci zahajajo med meščane po svojih privatnih dobičkih, je znamenje, da jim ostaja časa za taka opravila in kratkočasja. Ako pa gledamo na mnogovrstne in razmerne težke predmete, katere je srednješolcu premagovati, kaže se, da ne znajo ali nočejo sprejemati naukov na razumno globoko, kakor je to prva potreba za pravi razvoj duha, ki hoče samostojno nekakaj resniče premišljevanje in samostojno delo-

vati. Kdor hoče dobiček iz naukov imeti za bistro in samostojno mišljenje, mora počasi prebavljati in vsa k oddelek različnih predmetov po svoje dobro razmišljavati.

Poleg obilgatih predmetov ponujajo se enako koristni neobligatni nauki. Pridnemu se po takem vedno novo delo ponuja.

Dolg čas ne more mučiti tudi onega gimnazijalca, ki ima izredno dobro glavo. On pa, ki misli, da je izreden talent, in da se mu zaradi tega ni treba učiti veliko, moti se, in kaže, da mu niso še povedali dušnih zakonov, vales katerih je vsaka še tako dobra glava navezana na čas in trenj pri sprejemanju notih resnic. Zentjalne glave se z veseljem trudijo; druge in niže vrste glave pa se morajo truditi, ako hočejo zares svoj duh izbistriti in razširiti.

Gimnazijalca in realca po takem času ne ostaja, da bi hodil med šolskim letom po veselica, naj manj pa po takih, katerih sam s kolegi svoje vrste ne napravlja. Drugače je to o velikih počitnicah, o katerih pa tukaj ne govorimo. Na Dunaji res časih napravijo gimnazijci veselice, pa v gimnazijskem duhu. Takih veselice imajo gimnazijci prve vrste, kakor je n. pr. akademični gimnazij. In če so v Gorici zapreke za take gimnazijalcev vredne zabave, odstraniti jih je mogoče, ker pravi učenci z vodjo vred morajo biti pri rokah za take namene, in v obče je misliti, da bi učiteljstvo gimnazijske vaje v petji, deklamacijah in govorih le podpiralo.

Po razmerah se je treba ravnati. Pa tudi ko bi učiteljstvo zares nasprotovale pravemu srednješolskemu duhu iz katerega koli vzroka, ostane učencem še vedno la stna moč za pravo hrepenenje in delovanje. Da, ravno po zakonih nasprotja moral bi se duh naših srednješolcev toliko ugodniše razviti tudi na zunan, kolikor več zaprek bi se jim stavljal. V najhujših slučajih ostaja še vedno vsakoteremu tih o, mirno domače delovanje. V hudih razmerah je še vedno vsak sebi — središče, ako le ume prav svojo nalogo. In nikdor ni tak tiran in tudi take oblasti nima, da bi ne smela kopica učencev zbirati se v domačih stanovanjih za medsebojno in skupno spodbudo. 2, 3, 4 učenci pa si o prostih urah veliko pomagajo za medsebojno utrjevanje, posvetovanje in razširjenje naukov, kakor tudi za skupne in primerne privatne vaje. Duha kolegialnosti je pogrešati med srednješolci samimi, ako takó nedelajo. Nevedni pa toliko tudi niso, da bi se po takih potih ne mogli povzdigniti. Knjig za poduk je sedaj tudi v tem oziru dovolj, in še tako ubogi učenci si kako knjigo tudi na lastno roko prigospodarijo za skupne namene, ako veje zares med njimi srednješolski duh, ki ima nalogo prisvajati siraznih predmetov za občo naobraženost. Po slovenskih knjigah toži naš dopisnik in pravi, da knjižnica nič slovenskih knjig ne kupuje. Žalostno, če je vse to res; tolažba pa še ostaja, da je od prejšnjih desetletij knjig nakupljenih v knjižnici, in da so te knjige tudi sedaj vredne marljivega prebiranja. Po tem pa mi tudi nismo samo za slovenske knjige, ampak za utrjevanje gimnazijskih predmetov, če tudi ne samo po domačih knjigah. In za take namene je knjižnica gotovo najvredniše zbirališče vseh srednješolcev in vseh narodnostij. Tega častnega središča Vam nikdor ne more odmakniti ali prepovedati, in dokler ne bo knjižnica redno in dobro obiskana po razmerah prestih ur, do takrat ne bomo verovali, da je vzrok mrtvega življenja pri srednješolcih v mlačnih ali nenarodnih učiteljih, ampak v mlačnosti in mrtvosti srednješolcev samih.

Profesorjem so tudi zavezane roke na mnogo strani; saj je med drugim stara skušnjava da žanjejo pri mnogih roditeljih samo očitane in nevhvaležnost, ako po svoji vesti svetujejo in svaré. In ako gg. učitelji vidijo ali izpoznava, da hodijo učenci krive poti, da čas zapravljajo, za kar niso poklicani, in kjer se ne spodobijo, je tudi naravno, da postajajo učitelji nejevoljni in na zunan varčni gledé na dobre svete. Kjer učenci zagajajo sami, zdi se učiteljem po pravici nevredno sodelovanje: in so potem za kazen v tem zmislu — nekolegijalni. Dragi gimnazijci in dragi realci! Bodite najprej sami sebi kolegi, vzbujajte med seboj tudi na znotraj duh, po katerem Vas na zunan označujejo. Slovenski srednješolci! Vaša narodnost ni nič vredna, ako se ne napoljite z bogastvom in razmerno temeljitostjo onega duha, za katerega so Vas odločili.

Ravno v zunanjih stiskah in mestnih neugodnih razmerah imate povodov, da se povzdignete za medsebojno edino vredno tekmovanje: združujte se v kopicah na domu, in naj bode knjižnica Vaša pomočnica, svetovalka, koleginja in nepremakljivo središče. Potem pride čas za drugo, in boste delovali tudi na zunan za zaresne narodne namene in tudi pri narodnih veselicah!

Dopisi.

V Gorici, 7. jan. (Izv. dop.) V zadnjem mojem dopisu, če tudi ste mi ga, g. urednik, preveč „prekrižali“, voščil sem Vam ter bralcem „Soče“ ve-

sele praznike. No, in dakes voščim Vam in bratom Slovanom veselo novo leto, pa da ne bi se več tako „kregali“, kot se do sedaj tam gori v Ljubljani; pa Tržčanom naša „Soča“ ni nič kaj prav. Veste kaj, g. urednik? Pustite tržaško delalsko društvo, ne poslušajte niti pipanov ne dolinarjev; tam se kregajo, tam naj ostane i poravnaje. Grdo in žalostno je za nas Slovence, da brez „pustarstva“ ne moremo živeti. Sramoté se narodni največ zasluženi možje, podira se obstoj naš ter daja s tem morilno orožje najkruzejim sovražnikom vsega, kar diši po slovensko: nemškutar se smeja in lahon se reži. Prav imata oba, a sram naj nas bode!

Pa kam sem zašel, vsaj nisem rojen za veliko politikovanje, in Vi, g. urednik, me poznate, da sem priprost kmečki sin.

No, ker sem uže pri priprostem „fuku“, me veseli in z menoj vsacega poštenega goriškega rodoljuba, da čitalnična podružnica, za nižje ljudstvo prav dobro napreduje. To demokratno društvo šteje uže okoli 70 društvenikov, med temi spoštovane ter občno znane rodoljube; prav in pametno bi bilo, da bi se zraven dosedanjih i drugi veljavni ter svobodni možje vpisali; kajti gospoda, če pojde slabo zgoraj, glejmo, da nam pomagajo spodnji. Dotičnim odsekovcem podružnice pa toplo priporočam, da v kratkem napravijo pošteno ter za društvo primerno slovensko veselico, da bodejo oni, katere smo imeli do sedaj za tujce, videli ter prepričali se, da če tudi nas lahon goriški „šimfajo“ z „moštro di šklař“, smo poštejnji ter olikanejši od njih, in imamo mnogo več spoštovanja do družih, akoravno smo sinovi priprostih slovenskih roditeljev. Toraj „Podružnica“ naj pokaže, da i Slovenci nižjega stanu niso pozabili, če tudi uže stari možje, da jim je zibelj na slovenskem zibala ter jih dojila slovenska mati. O tem Vam bodem, g. urednik, prihodnjé kaj obširneje povedal se ve, da ne samo za Vas, nego i za goriške Slovence.

Bobnal je urednik „Triesterce“, in bobna dan na dan bivši urednik propalega goriškega „Isonza“ — za obstanek sovražnih nam listov, kakor je bila do sedaj „Triester Zeitung“ in je ter ostane „L' Imper-tinente“.

Znano je, da so v Gorici vsi liberalni časopisi — zadnja dva, namreč „Imparziale“ pa „Raccoglitore“ — je, pravijo, pisala (glavno sodelovala) neka strastna sovražnica Slovencev, Abrahamova hči. Hvala Bogu, umrla sta oba brez krsta! Prav pametno pa je, da je goriška čitalnica ovrgla nam in tam gori na Dunaji na krmilu stoječim možem — sovražne liste ter naročila si prijazneje. „Triester Tagblatt“ je izbacnil „Kafecaitengo“, „Tribüne“ staro „Presse“ in tako dalje! Tudi „Brenclija“, ta za nas Slovence sramotilni list bilo bi pametno izbacniti, (g. urednik! nikar ne izpustite tega, za mano so možje, posvetnega in duhovskega stanu, katerim bi moral jaz „škor-ne“ očistiti), a žalibog, paragraf je, da imajo biti vsi slovenski listi na čitalnični mizi, in ergo ostane, kakor se vidi po večini odborovega sklepa i to narodno blato na dalje na mizi goriške čitalnice.

Toraj „Hôtel pension“! (jaz ne vem, kako bi to po domače povedal). No „oštarijo“ za te bolne, zdrave in — premožne, hočejo napraviti v Gorici. Za to bi bila najprimernejša „villa Formentini“, pravijo. Bojim se, da ne bode iz tega kvasu nikacega kruha in, če bi tudi bil, šla bo stvar rakovo pot, kakor goriške kopelji. Naš mestjan je za par „kvartinov“ poštenega vina v kaki „kuajpi“, a za „hotele“ ne mara. Celo kopat se gre raji v Sočo (ne v list, nego v ono Sočo, po kateri g. Zanč in Kafafura drva plavita), nego bi dal 20 borih soldov za kopelj v lepem poslopji.

Te dni se je zgodilo prav malo novic. V „Raštelu“ sta se dva Furlana, pijana se ve da, sprejela ter prav pošteno je eden drugzega „naklestil“ tako, da leži sedaj v bolnici, a umrl ne bode, ker Bog ne mara pijancev.

Čenčajo pa tudi ljudje, da se vojaki: lovci in Hesovci ne morejo med sabo. No, to je enkrat za vselej gotovo, da Nemeč Slovana sovraži, in to se lahko verjame, kakor pravijo, da so se te dni enkrat pošteno sprli ter enemu — no, jaz ne vem prav kateremu — pol uha odrezali.

Imam še mnogo, g. urednik, pa Vam povem prihodnjé. To pa Vam lahko rečem, da je list „Soča“, odkar je v Vaših rokah, večini ugoden*). Le tako naprej! pa naj se jezé oni, katerem ni prav.

Toraj vsem častitim bralcem „Soče“ in Vam, vrli g. urednik veselo novo leto še enkrat

Boštjan.

Od beneške meje, 20. decemb. (Izv. dop.) (Raznoterosti.)—Dne 16. t. m. popoldne okoli 3. ure smo pokopali gos. Ivana Kožina, izp. učit. priprav. iz Biljane na Brdih.

Ranjki je bil sin Biljanskega župana, posestnika na Brdih; on se je ves čas svojega življenja bavil z godbo, in mnogokrat sem imel kot njegov prijatelj, — jaz dopisnik — priliko ga občudovati, kako in koliko se je on glede muzike in petja sploh trudil, naj težavnejšim stvarjem je bil on v par urah popolnoma

*) Neradi ponatisnemo tako hvalo; vendar pa slišimo radi tak glas tudi od strani, kjer vemo, da je neodvisno in odkritosrečno objavljeno prepričanje doma. Ur.

kos, a tudi posebno talentiran je bil, kajti vkljub, da je imel le malo šol, vendar se je upal vstopiti v učitelj. pripravnico v Koper, ktere je tudi z odliko dovršil, dasi ga je uže stara bolezen vedno hujše in hujše pritiskala in trpčila; in ravno sedaj po dovršenih studijah, ko bi moral za narod delovati, ga je nemila smrt iz naše sredine pograbila.

To izgubo občutimo osobito mi Brici, ki se moramo za naš obstanek z raznimi elementi bojevati in sicer: sedaj z laškim življenjem, ki nas hoče vse, kar po slovanskem diši, požreti, a sedaj zopet z domačimi reagenti, ki so pa še hujši in ljutejši — od laškega „vollblut“ Vsaktera še tako mala izguba je nam tedaj, kakor se iz tega uže razvidi, jako občutljiva, ker nam prav voditelji in vodniki pomanjkujejo. Briski magnati se za narod le malo zmenijo, in še manj jim je pa slov. slovstvo mar.

Pogreb je bil sijajen, h ktemu so bili došli osobito kolegi ranjcega in briski učitelji, razun treh, v polnem številu.

Jako ginljiv govor gosp. Čopija je provzročil, da so krog gomile navzoči tugovali in jokali se po izgubljenem možu. Da, g. Čopi nam je uže mnogo-krat pokazal svojo lepo zgovornost, omiko, inteligentnost; pri vsaki priliki smo imeli čast njegov gladki jezik in njegovo bristounnost občudovati. Takih mož je nam treba, potem se mi Brici na naših tleh ne bojimo nobenega renegata več!

Kozauski pevci so tudi ranjcemu dosluženo čast izkazali z jako ginljivim lepo vbranim petjem, ktera je vsem globoko do src segala. Nu, ti pevci so res „fest fantje“, kajti uže mnogokrat smo imeli priliko jih občudovati, le škoda da nimajo lepa Brda več taknih vbranih kvartetov, da bi ljudstvo na eni strani z lepimi, milimi slov. pesnicami h živahnejšemu življenju na narodnem polju spodbujali, a drugič zopet, da bi iztrebili grdo, ostudno „jolilajfanje“ in „jolelele“, kakor tudi po nekterih briskih vaseh one priromane „ländlerje“ popolnoma iz naših tal in iz pred našega domačega praga. Bil bi uže skrajni čas!

Zakaj in zaradi katerega vzroka pa, da se niso neki učitelji tega pogreba udeležili, mi te stvari ne vemo in tudi nečemo to natanjnéje reševati, vendar zdi se nam potrebno povedati jim, da prav spodobno in lepo bi bilo, da bi se i oni kot najbližji sosedi tega pogreba deležili, in ako imajo kakove „muhe“ med sabo, naj se jih pri drugi priložnosti tajno otresejo. Obžalujemo, da so naši učitelji needini, kakor nas ravno ta slučaj uči, ko je ravno pri nas na Brdih in ob laški meji neizogibno potreba prave sloge in edinstvi v tem stanu, da se bomo mogli vspešno bojevati in braniti proti sovragovi sili, ki se čedalje hujše in divjše zaganja v naš prag. Vsi moramo biti pozorni in trezni; ako se bodo pa gospodje učitelji med sabo prepirali in needinost gojili, tedaj žalostna nam majka! Učitelji posebno imajo velik upljev med ljudstvom, ni ga jim pa zlorabiti, temveč morajo ga še bolj uterjevati in dopolnjevati. O tem predmetu hočem Vam nekoliko več o drugi priliki pisati, ako bo le Vam, g. urednik, ljubo!*)

NOTNA.

Politični pregled.

Gosposka zbornica se kmalu pomnoži za kakih 17 udov, med katerimi bo menda 7 Poljakov. Udje ne bodo nasprotniki Taaffeju, in takó neha on ustavoverski ponos, katerega je dosedaj v tej zbornici tolikokrat naglašal centralist Schmerling. Taaffeju pa je cesar znovič zatrdil, da je zadovoljen z njegovim postopanjem.

Pražka „Politik“ je on teden razpravljala, kakó težko stanje ima Taaffe za notranjo politiko, ker mu zunanja dela zapreke zaradi zveze z Nemčijo. Ta žalostna stran nas dela previdne, in avtonomistni večini je vedno na to gledati, da ne daja Nemcem najmanjšega povoda za kričanje, kakoršno se razlega po ustavoverskih judovskih listih tudi brez povodov.

Za Zagreb je ban Pejačević dosegel za vse po potresu poškodovane hiše 10letni, za novo zidane hiše pa 16letni odpust davka.

Na Grškem se toliko bolj napravljajo za boj, kolikor bolj je Turška trmasta, ko se obotavlja podvreči se nasvetovanemu mirnemu sodišču. Turška tudi prevaža vojake iz Azije, in je odtegnila za en mesec plačo vsem turškim poslanikom in poslaniškim uradnikom, — morda da si s tem prihrani novcev za vojsko.

V Nemčiji agitacija proti judom čedalje bolj narašča. Dobro je, da ima Nemška tudi modrih učenjakov, katerih nasvete proti judom sprejemljejo zdaj v vsej celoti agitatorji.

*) Hudo je da smo bolni; ali rane je treba razkrivati, da nam je moč zdraviti se. Tega se držite tudi Vi. Ur.

Angleška ima punt divjakov gasiti v Afriki, in na Irskem se naprave za vstajo vedno bolj množé.

Na Francoskem je umrl prekucuh Blanqui, ki je kot nepoboljšljiv nemirnež vsega občudovanja vreden. Okoli 70 let star preživel je pol življenja v ječi. Kedar je prišel iz ječe, pa se je pokazal zopet stari Blanqui.

Domače stvari.

Zarad praznika se je izdanje denšnjega lista zakasnilo za en dan.

Gg. dopisnike prosimo, da bi nam obširnija poročila pošiljali vsaj do srede vsakega tedna; kratke zapiske novic pa vsaj do četrtega, ker drugače naši dobri volji delajo zapreke.

Čitalnična podružnica v Gorici šteje zdaj že 60 udov, in ima 10 raznih časopisov in knjig. V nedeljo, 9. t. m. ob 11. uri in pol se bode prodajalo po dražbi več teh časopisov. Pri tej priliki se bode tudi razgovarjalo, je li mogoče napraviti eno pustno veselico.

Popis ljudij v Gorici. Dobili smo mi dotične pole za popis in za poduk samo v nemškem in italijanskem jeziku. Izvedeli smo, da je goriški magistrat razdelil po vsem mestu samo nemško-italijanske pole. Nek uradnik na tukajšnjem glavarstvu nam je reč takó pojasnil, da so iz Trsta poslali premalo nemško-slovenskih pol, in da so torej poslali še ponje. Potem sme šli na dotično mesto na magistrat. Tam so nam po očili, da magistrat ni nič zaukazoval, da je samo naročil, in da so mu došle samo nemško-italijanske pole. Rekel je dotični uradnik, da ko bi bilo šlo po volji magistrata, naročili bi se bili samo na italijanske pole. Gospod je govoril resnico, katero mu brez njegovega akcenta do pičice radi verjamemo. Razlagal nam je ta mestni uradnik, da v Gorici ume vsak Slovenec vse tri tukaj navadne jezike in Italijan ali Lah ravno takó. Priporočeval nam je celó, da naj si zarad imenovanih pol ne belimo glave. Pri tem smo tedaj. Slovenci v Gorici! pojdemo na magistrat, pa terjajmo slovenskih popisnih pol. Vlada je razposlala z Dunaja pole v vseh jezikih, tedaj tudi za Slovence v Gorici. Kdor ne dobi slovenskih pol, naj pa napolni po slovensko vse rubrike, ali pa naj si jih dá zapisati.

Potem še eno. Med komisariji, ki po mestu hodijo, trdè nekteri, kakor so nam poročali, pri raznih družinah, da je vse eno, za kateri jezik se zapisujemo, in da je „lingua usuale“ v Gorici italijanska, tedaj da se neki samo ob sebi ume, da se zapišemo za italijanski jezik. Ne dajmo se zapeljati in recimo odločno: Naš navadni jezik (lingua usuale) je slovenski, da si nekteri med nami govoré časih tudi po italijansko ali nemško. Glejte, rodoljubi, da zapomnite in poižveste, kje se godé nerednosti in krivice. Samo takó bo mogoče krivice naznaniti, da se na dotičnem mestu popravijo. S „Slovenskim Narodom“ od 6. t. m. ključno tudi mi: Ko bi se nepravilnosti ne hotele popravljati, ali če se sploh jako kričeče krivice, naj se naznanijo nam, da jih spravimo v javnost in pačitelje resnice zasluženej kazni ovdimo.

Znano bivšo Faiferjevo gostilno je prevzel na svoj račun naš rojak Štefan Kafol iz Čepovana. Izvedeli smo, da je preskrbljen z izvrstnimi pijačami in med temi tudi z dolenskim starim vinom. Dobili se bodo pri Štefanu slovenski listi: „Slovenski Narod“, „Soča“ in „Edinost“. Toraj bratje Slovenci! podpirajmo svoje domače ljudi. „Svoji k svojim“!

Opravičevalnih voščilnih listov za novo leto bilo je v Gorici 714, in so donesli miloščine ubogim 357 gl.

V tukajšnjem gledišči je bila 6. in bo 8. in 9. t. m. zabava z glasbo in živimi podobami na korist ubogim in drugim dobrim namenom.

O kompozicijah Avg. Lebana nam poročajo sledeče. Janko Leban, brat pok. Avgusta je glasbotvoro poslednjega uredil, in I. zvezek, obsegajoč moške zборе in četverospve, izide kmalu v Krajcevi tiskarni v Novem mestu. Upanje je, da osobito gg. učitelji in v obče prijatelji domače glasbe posežejo radi po teh moških zboreh, za katere je pohvalo imel ljubljansk glasbeni strokovnjak, kakor tudi novomešk veščak, ki je bil dobil po založniku g. Krajcu skladbe v pregled.

V Trstu so za Zagrebčane pri gospodi vseh narodnostij nabrali, kakor poročá „Edinost“, že 4196 gl. in 1300 lir. Lepa vsota!

Skladovna cesta bo zanaprej cesta od Medane po Prevalu do Moše in cesta od Zagraje skoz Rubije, Sovodnje, Standrež do Gorice.

Tržaška deputacija bila je nesla posebno spomenico na Dunaj. Ne vé pa se gotovo, koliko je

dosegla ali bo dosegla. Ministersvo hoče to spomenico še prevdarjati.

Grof Chambord, ki prezimuje v Gorici, prejel je novega leta dan, kakor drugih let, voščila vseh evropskih vladarjev.

V Ravnem pri Pevmi imajo spomlad. Nek kmet je danes prinesel v mesto trobentic, zvončičev in še dvoje drugih cvetic, katerih pa ni vedel imenovati.

Naročnikom „Ljubljanskega Zvona“. Iz Ljubljane se nam piše 5. t. m.: Na „Ljubljanski Zvon“ naročilo se je zoper vse pričakovanje toliko naročnikov, da je bila vsa prva številka, katere se je tiskalo 1200 primerkov, uže 4. t. m. razpečana, dási se je novi list samo nekaterim odličnim osebam na ógled poslal. Ker se še vedno oglašajo novi naročniki — denes, ko Vam to pišem, jih je uže 1206 — in ker je stavek uže večidel razmetan, treba je nove druge izdave, ki bode v treh ali štirih dneh dovršena. Zategadelj naj gg. naročniki, ki so se oglasili uže po novem letu, nekoliko dnij blagovoljno potrpe. Prejeli bodo list gotovo drugi teden.

Nam je došla 1. št. „Lj. Zvona“ v krasni obleki na močnem popirji s 64 stranmi. Gradivo je raznovrstno, podučno in mikavno. Veseli nas, da so se vzbudili ne le bralci ampak tudi naročniki.

Upamo pa tudi vsled notranjega poročstva, da tako število tudi ostane in se še pomnoži: Še nikdar se ni Slovenecem tako ugodna prilika kazala za domače vredno berilo, kakor zdaj.

Sodnija je 28. dec. obsodila piranskega mestnega svetovalca Comiso na 6 mesecev ječe zarad velike izdaje. Bilo je v preiskavi več piranskih rogoviležev. Izdajalcev je gotovo v Istri mnogo, samo da so skriti.

Za Ljubljano je imenovan g. dr. Račič za c. kr. finančnega svetnika, po takem je načelnik c. kr. finančne prokuratorje, namestu vit. Kaltenebergerja. Poslednji jo kmalu za vselej odrine na Dunaj

Vabilo. Sežansko-komensko učit. društvo bode 13. jan. (četrtek) ob 10. uri zjut. v Komnu v šola, posloplju zborovalo po sledečem dnevnem redu:

1. Nagovor zač. predsednika
2. Prečitavanje statuta „učit. društva.“
3. Volitev odbora.
4. Pogovor o bodočem delovanju društva in do- ločevanje o visokosti društvene letnine.
5. Določevanje kraja za bodo či zbor.
6. Overe šolskega napredka, govori g. Anton Leban.
7. Predlogi in nasveti posameznih udov. K obil- nej udeležbi se uljudno vabijo vsi p. n. učitelji in učiteljice.

Komen, 2. jan. 1881.

Zač. predsednik
Anton Leban, nadučitelj.

V Zagrebu potresa ni še konec; prešlo sredo na večer trajal je prav močno 1 sekundo.

Nove bankovce po 10 gl. je izdala avstrijsko ogerska banka. Stari desetaki od leta 1863 pridejo ob veljavo. Do 30. prihodnjega septembra jemale jih bodo še glavnice in podružnice avstrijsko ogerske banke; od 1. okt. do konectega leta pa samo še glavna banka na Dunaji. Novi desetaki so skoro tako veliki, kakor petaki, pa s plavim robom; tiskani so na obeh straneh, na eni nemški, na drugi ma- gjarski.

Gospodarstvo.

Stanje vinogradarstva na Krasu.

Zima je kmetovalcu čas počitka in premišljeva- nja, kako bode namreč svoje posestvo uredil, da mu bode ono kolikor mogoče največe dohodke donášalo, s katerimi bo lahko opravljal svoje letne stroške in pošteno živil družino.

Tudi mene zimsko dolgočasje preganja od pred- meta na predmet, in rodé se mi različni načrti, sodbe ter ideali. Med družim mi je prišla na um tudi naša trtoreja, katero moram v obče zelo žalostno imenovati.

19. stoletje zove se doba napredka, in res v vseh strokah se vidno napreduje, tudi kmetijstvo v nekaterih deželah ne zaostaja, le mi in osobito z našim vinogradarstvom napredujemo po rakovo. Mladi rod, ki šteje komaj dvakrat po deset let, spominja se dobrih vinskih letin, in kako vse drugačno je danes. Pred leti, ko smo imeli dobre letine vinske, imela je cela vas o času trgatve nekako prijazno lice, in vesel je bil prijatelj prijatelja, če ga je obiskal in pokusil njegovo božjo kapljo. Vse je hvalilo Boga, saj ga je On dal in oče Noa, ki je prvi, po besedah sv. pisma, trto sadil, bil je slavljen, in mi smo žlahtni trti v narodnej pesni vsestransko razširjevanje želeli:

Oj, preljuba trta, ti,
Naj te celi svet sadi,
itd.,

in glejte čudo, v malo letih, kolika sprememba! Ra- zup nekaterih vasij na gorenjem Krasu, smo Kraševci

malo da ne prišli ob dve tretjini trt. Trtna plesnjoba, katera se razširja ne samo po grozdu, ampak tudi po listju in mladju, bila je za naše vinarstvo hud udarec. Vsled te bolezní je začela trta pešati, tej nezgodi so se pridružile še druge elementarne nesreče, kakor toča, slana, lansko leto zmrzlin, tako je vsako nekoliko pri- pomoglo, da je kmetovalec obupal nad trto, katero je pred malo leti tako čislal, in mu je bila glavna pod- pora! Kolikor smo pa trti manj upali, tem manj smo ji gnojili, za kazen jo zelo malomarno obdelovali, da je vsled zanemarjenja še bolj začela hirati, dokler ni čisto propala.

Po polju, med žitnimi vrstami, se to očividno kaže; kajti ravno tam trpi trta najbolj pomanjkanja redilnih snovi. Se vé, stara moč zemlje je že spon- rabljena, redilnih drobcev se le malo nahaja v njej, in kjer je revščina v zemlji, ne more tudi trta krep- ko razvijati se in bratno roditi, kakor bi lahko v za- dostno gnojni zemlji. Okrog doma pa, t. j. na dvo- rišču in vrtu trta zmerom izvrstno vegetuje, bogato rodi in se krepko upira bolezní, in to vsled obilne hrane, katere na dvorišču in vrtu nikdar ne pomanj- kuje. To pa bodi nam dokaz, da potrebuje trta krepkega gnojila, če hočemo, da bode zadostovala našim zahtevam. Posebno pa bolno trto je treba z gno- jem dobro podpirati, da nasičena, lažje težave bolezní prenaša, močneje raste, in da ne začne hirati in za lakotjo umirati, kar se često po pustem polju dogaja. Tedaj naša trtoreja hoče obilo gnoja, skrbnega in um- nega obdelovanja in ne zanemarjanja, kar je žalibog pri nas prišlo v navado.

Zanemarjenje trte, slabo nepravilno obdelovanje, z eno besedo: malomarnost v vinarstvu je pri nas na Krasu prava floksera, ki razjeda trti korenino, viuo- gradniku mošjno prazni in tira ga v dolg!

Kar sem tu navedel, čestiti bralec, ali ni vse res? Ali ni kriva naša nekrbnost in obup nad trto, da nam je opešala, ter da smo jih na tisoče in tisočo, po priliki Gospoda vsled nerodovitnosti posekali in vrgli na ogenj? Poleg krepkega gnojenja rekel sem, da je treba tudi umnega in pravičnega obdelovanja. Umno obdelovanje začneja že pri sajenju trt, se raz- širja potem v odgojevanje itd., kar pa ne bom na tem mestu in danes razpravjal, ker predati „Soče“ so tudi družemu namenjeni, nego dovoljujem si še pra- šati: Koliko jih je, ki znajo trto pravilno vsaditi in jo odgojiti? Koliko tacht in posebno med odraslo mladi- dino, ki umejo trto pravilno obrezati in mandati? Verujte, redki so kot stolpi, in če bodedo tako ko- rakali naprej, bati se je prežalostnih nasledkov, in mladi t. j. prihodnji mladi gospodarji ne bodo pa še tega umeli, kar stari znajo, tedaj je moja trditve, da ne napredujemo, ampak da hodimo rakovo pot, čisto opravičena.

Boljše bi bilo za nas, ko bi bili obupali nad ka- terim drugim oddelkom kmetijstva, drugo zanemarjali in ne ravno trte. — Zanke se nam, kmetovalcem stavljajo od vseh strani in preté nam pogin. Ameri- kanec pripelje v Trst žito po nižej ceni, nego ga mo- remo mi pridelati, zabelo (špoh), druge pridejke in izdelke oddaja Amerikanec tako ceno, da se kar ču- dimo. Svile se ne porabi več toliko, kolikor nekedaj, ker angleški fabrikantje izdelujejo drugo robo, katera nadomestuje svilo, pa tudi to nam privažajo Japonci v obilem, da naša domača svila v ceni pada never- jetno. — Tuje konkurence se Avstrija boji, pa ne le Avstrija, ampak tudi celo Evropa pretresa strah in ljuti se vse nad konkurenco in osobito pa na ameri- kausko, in, ti ubogi Kraševci, s tvojim prgiščem zemlje med skalovjem, hladno od strani gledaš in se ne vprašaš, kaj bo jutri?

Ce nočemo, da srednji stan zgine, da si zago- tovimo, če tudi ne cvetoče blagostanje, pa vsaj neko pošteno prihodnjost in slobodo, znebiti moramo se, dragi Kraševci, hladnokrvnosti, znebiti malomarnosti pa z živim upom in trdnim sklepom okleniti se vi- nogradarstva, kateremu naj bo živinoreja vedno zvesta spremljevalka! Umnost, neustrašna podjetnost, požr- tovalnost samega sebe temu oddelku kmetijstva, pol- nilo bode nam kade s sladkim grozrdjem, da ne bodo več dišale po kisli repi, kakor danes, in starodavna domača šega se pomladi, prijatelj bo vnovič prijatelja vabil v klet ter ponujal mu: Pij ga, pij, saj ga je Bog dal!

Al. Strekelj.

Listnica uredništva. Za danes nepriobčene dopise pro- simo potrpljenja.

ZAVAROVALNO DRUŠTVO
„Avstrijske Fenikse“
NA DUNAJI.
Glavni zastop v Gorici.

Ker sem imenovan za društvenega glavnega opravnika s pravico podpisa za politiške okraje Goriški, Tolminski in Sežanski, prevzel sem da- nes zastopništvo.

Čast mi je naznaniti to slavnemu občinstvu ter naglašati pri tej priliki zanesljivost, npravnost in točnost naše zavarovalnice v vseh slučajih, ko se prigodi kaka škoda. „Avstrijska Feniks“ je sicer uže na jako dobrem glasu v deželi, vendar pa naj oznamim, da je v zvezi osmih društev za obrtniške nevarščine (rizike) v Avstriji, in da je društvu zopet za nadaljnjih 15 let izročeno velikansko zavarovanje vseh sladkornih tovarov tega društva avstrijskega. — Zanašaje se, da me bodo p. n. deželani počastili z mnogimi naročili, obetam od svoje strani, da hočem za to skrbeti, da se bodo po požarih nastale škode vestno, natančno in naglo ugotavljale, katero opravilo je meni izročeno kot zaprisoženemu zvedencu — zemljemercu. Ob enem pa sem vsak čas pripravljen postrezati z društvenimi pravili, programi, tarifami in katerimi koli pojasnili in polajšavami, katere ne dopuščajo nobene razumne konkurence.

V Gorici, 1. dec. 1880.

Ant. mgr. Obizzi,

civilni zemljemerec in glavni opravnik „Avstrijske Fenikse“,

Via Morelli (za meščicami) št. 22 v lastni hiši.

Okrajni opravniki v Ajdovščini g. Karol Balogh — v Dornbergu g. Ludvik Golja — v Biljah Franjo Franceschin — v Štanjelu g. Ivan Abram, — v Kostanjevici na Krasu g. Anton Trampuž — v Tolminu. Kanalu, v Komnu, Pliskovici, Dutovljah, Nabrežini in Sežani bodo okrajni zastopi v kratkem ustanovljeni.

Ure po ceni

1 pozlačena ura z verižico 2.50 gl.
1 mobilna ura na valje (s cilindrom) „ 5.— „
1 ura na sidro (ankorca) „ 6.50 „
1 sreberna ura remontoir „ 12.— „
1 zlata ura za gospé od 18 gl. do 22 gl.

POROŠTVO 5 LET.

Uhren-Ausverkauf der Uhrenfabrik
von
PH. FROMM,
Wien, I. Rothenthurmstrasse N. 9.

Na podlogi razsodbe v. c. k. dež. zdravniškega sveta od v. c. k. namestništva dovoljene

Marijanceljske kaplje za želodec

izvrsten pripomoček zoper vse želodečne bolezni

posebno pa se sponaša pri netičnosti, želodečni slabosti, slabodiščetem dihu, kedar človeka napenja, mu kislo podaja, kedar ga grize ali vjeda, pri želodečnem kataru, zgagi ali rezalci, če se nareja pesek ali kaša, pri preobilnosti sline, zlatenci, pri studu in metanji, glavobolu, prihajajočem od želodca, želodečnem krču, pri zaprtem životu, prenasitenosti bodi z jedmi ali pijačami, pri glitah, vrančnih, jeternih ali hemoroidalnih bolestitih.

Vsaka steklenica stane s podukom o rabi 35 kr. Glavna zaloga za Gorico pri gospodu lekarničarju A. pl. Gironec v Gorici, blizo „treh kron“.

Centralna zaloga za razpošiljanje: Apotheke zum heiligen Schutzensengel des Carl Brady, Kremstet, Maehren.

Naznanilo.

Podpisani svečar, odličen na raznih svetovnih razstavah in tudi na najnovejši v Gradcu, priporoča čč. cerkvenim oskrbništvom svoje sveče, sestavljene iz samega voska, kakor so predpisane za službo božjo in se izdelujejo pod nadzorstvom preč. nadškofijske kurije v Gorici.

On tedaj ne more goljufati in utegne s poroštvom priporočati ne samo dobre, kakor drugi svečarji, ampak tudi (kar je najzanimivše in največja dolžnost) tudi prave sveče iz čistega voska; on se odreka vsakemu plačilu, ko bi se kedar koli potrdilo, da bi njegove sveče, prodane za voščene in kakor take zaručene, vendar imele kako drugo primes.

Njegove sveče ne kapljajo, goré mirno in zgoré počasu.

Cena jim je 2.50 za kilo, enako 1.40 gl. za dunajski font, in je čas nakup plačati v enem letu brez obresti.

In da nakup slav. oskrbništvom polajšamo, razpošiljamo pri nas kupljene sveče brezplačno gledé na davek in vožnino do najbližnje železniške postaje, luke ali pošte.

Vsak čas je preskrbljen z veliko zalogo ne samo takih sveč, ampak tudi torč s 4 ali 1 stentjem (tohtom), velikonočnih, slikanih sveč itd., itd., vsake veličine in debeline. On misli torej, da je kos tekmovali na vsako stran z vsakim zunanjim in domačim svečarjem.

Tudi ima veliko zalogo sveč, torč itd. itd. nižih vrst, to je sottana, po 2.20 gl. in III. vrste po 1.80 gl. kilo, s pogoji, kakor zgoraj.

Prosim po takem sl. oskrbništvu vzeti na znanje moje poroštvo o pravem blagu, o vrednih cenah in najugodnejših pogojih.

S posebnim spoštovanjem se podpiše
prevdani

Alojzij Bader

v Gorici, semeniška ulica št. 24.

MARIJANCELJSKE

edino prave kapljice

zoper želodečne bolezni

dobivajo se v Cristofoletti-jevi lekarnici, c. kr. dvorni priskrbnici. Na Travniku, blizo škofije po 35 kr. steklo.

Štev. 5284/1880.

Naznanilo dražbe.

Deželni odbor je sklenil oddati terjatev deželne doklade po 20% na cesarski davek od vžitnine vina, mošta in mesa za leto 1881 v sodnijskih okrajih Tolmin in Červinjan temu, kdor pri dražbi več ponudi.

Izključna cena znaša za Tolminski okraj 1720 gl., za červinjski pa 2500 gl.; varščina je odločena po 10% od ravne navedene cene.

Ustmena dražba se bo vršila dne 14. januarja tekočega leta od 10. do 12. ure dopoldne v pisarnici podpisanega odbora, pri kateri priložnosti se bodo sprejemale tudi pismene ponudbe.

Drugi pogoji se pozvejo v deželni pisarnici.

Deželni odbor.

v Gorici, dne 5. januarja 1881

deželni glavar
Pajer I. r.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celej Evropi, zadele so tudi Švico; vled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katere stroji so zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celoga sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinjšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoirani, ter so ameriškega sistema. Vled neke vlastne konstrukcije ne more se tako ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzjetju, ali vpošiljavi male vsote, katere je pri vsakej baži ur zaznamovana, a katero je plačana le pridejuna zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinjšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natančno repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzamemo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozlici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankoruh) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za tronotke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-ur) v teških giljoiranih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinah, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15, zdaj le gl. 5.60.

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnoga urada, tekoče na 14 rubinih, elektro-galvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 13.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrnega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da ni treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 budnih ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluh) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenotek regulovane, lepe in imponantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker so s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15.75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala vsota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse N. 9.

Razprodaja drv v Gorici.

Od naslednjih dni naprej se bodo za tekoči zimski tečaj na tukajšnjem cesarskem lesnem skladišču prodajali, dokler jih bo kaj, odbirki bukovih drv dveh vrst. Kup za prvo boljšo vrsto (sorto) znaša 2 gl. 60 kr. (dva goldinarja šestdeset krajcarjev; za drugo spodnjo vrsto pa 2 gl. 20 kr. (dva goldinarja dvajset krajcarjev) za kubični meter.

C. Kr. gozdna in domenska dirjekcija,
V Gorici, 4. januarja 1881.